

УПОВНОВАЖЕНИЙ
Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008, тел. (044) 298-70-33, E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua

Національна поліція України

ПОДАННЯ

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

*(згідно з частиною третьою статті 15 Закону України “Про Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини”)*

Статтею 3 Конституції України визначено, що людина, її життя і здоров'я є найвищою соціальною цінністю.

Права і свободи людини і громадянина закріплено у Розділі II Конституції України та, відповідно до статті 22 Основного Закону України, не є вичерпними, гарантуються і не можуть бути скасовані.

Згідно зі статтею 101 Конституції України Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений) здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина, метою якого є:

захист прав і свобод людини і громадянина, проголошених Конституцією України, законами України та міжнародними договорами України;

додержання та повага до прав і свобод людини і громадянина у відносинах, що виникають між юридичними особами публічного та приватного права, а також фізичними особами, які перебувають на території України, у випадках, передбачених окремим законом;

запобігання порушенням прав і свобод людини і громадянина або сприяння їх поновленню;

сприяння приведенню законодавства України про права і свободи людини і громадянина у відповідності із Конституцією України, міжнародними стандартами у цій сфері.

Мною, у зв'язку із здійсненням на підставі статей 13 та 19-1 Закону України “Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини”, парламентського контролю за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина та захисту прав кожного на території України, виконанням функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання (далі – Конвенція), виявлено грубі порушення прав людини на захист від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання у діяльності відділення поліції № 3 Рівненського районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Рівненській області.

Статтею 5 Загальної декларації прав людини, статтею 3 Декларації про захист усіх осіб від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 7 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, статтею 2 Конвенції, статтею 28 Конституції України визначено, що ніхто не повинен зазнавати тортур, або жорстокого, нелюдського або такого, що принижує його гідність, поводження і покарання.

Передбачено, що жодні виключні обставини, якими б вони не були, стан війни чи загроза війни, внутрішня політична нестабільність чи будь-який інший надзвичайний стан не можуть бути виправданням катувань чи інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Під час здійснення 27 квітня 2023 року відвідування відділення поліції № 3 Рівненського районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Рівненській області (далі – Відділення), як місця несвободи, для виконання функцій національного превентивного механізму, встановлено, що у порушення вимог статей 104, 186, 209, 211, 278, частини 5 статті 208 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) та Інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 23.05.2017 № 440, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 15.06.2017 за № 750/30618 (далі – Інструкція), не забезпечено належну фіксацію перебування громадян у Відділенні, правильне ведення службової документації.

Під час ознайомлення зі службовою документацією відділення встановлено, що 01.08.2022 старший слідчим цього підрозділу поліції складено протокол про затримання Мельника Валерія Олександровича за підозрою у вчинення злочину, передбаченого частиною 2 статті 345 Кримінального кодексу України (далі - КК України).

Зі змісту цього протоколу вбачається, що вищезазначена особа була затримана о 02.00 год. 01.08.2022 в приміщенні відділення поліції.

Згідно запису № 871 Журналу обліку доставлених, відвідувачів та запрошених встановлено, Мельника В.О. доставлено о 23.30 год. 01.08.2023. Водночас наступний запис № 872 містить інформацію про відвідування поліції о 01.00 год. 01.08.2022 Святецького Ю.Ю., з чого можна зробити висновок, що Мельника В.О. доставили до приміщення поліції саме 31.08.2023, а дата 01.08.2022 зазначена помилково.

Відповідно до статті 209 КПК України, особа є затриманою з моменту, коли вона силою або через підкорення наказу змушена залишатися поряд з уповноваженою службовою особою чи в приміщенні, визначеному уповноваженою службовою особою.

Зважаючи на положення вищезазначеної статті, Мельник В.О. був затриманий працівниками поліції значно раніше, ніж вказано у протоколі його затримання.

Той факт, що затримання цієї особи проведено раніше також підтверджується обставинами злочину, які викладені у протоколі затримання, де вказано, що Мельник О.В. 31.07.2022 близько 21.30 год заподіяв тілесні ушкодження за місцем свого проживання по вул. Нечуя Левицького, 13 в м. Острог поліцейському СРПП відділу поліції Хохлюку О.М.

Також факт перебування цієї особи під контролем працівників поліції раніше, ніж з 02.00 год. 01.08.2022 підтверджується записом в Журналі обліку доставлених, відвідувачів та запрошених № 870, де зазначено, що о 23.30 31.07.2022 у відділення

запрошена Равська Н.О. для написання пояснень, яка згідно з протоколом затримання є його співмешканкою.

Таким чином, органом досудового розслідування порушено процесуальні строки, визначені статтям 186, 211 та 278 КПК України, а також слідчим до протоколу затримання внесена неправдива інформація щодо часу фактичного затримання Мельника В.О. та не зазначено точного місця затримання.

На існування таких випадків неодноразово вказував Європейський суд з прав людини (далі - ЄСПЛ) у своїх рішеннях проти України, зазначаючи, що відсутність фіксації такої інформації, як дата, час та місце затримання, ім'я затриманого, підстави для затримання та ім'я особи, яка здійснила затримання, повинні розглядатися як недотримання вимоги щодо законності та невідповідність самій меті статті 5 Конвенції (справа "Кушнір проти України").

У свою чергу, така інформація не перевірена особою, яка згідно з вимогами статті 212 КПК України, відповідальна у відділенні поліції за перебування затриманих, про що свідчать записи у Журналі інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги затриманим.

Окрім того, при вивченні протоколу про затримання встановлено ряд суттєвих порушень щодо його відповідності вимогам процесуального законодавства.

Так, згідно з частиною 5 статті 208 КПК України, про затримання особи, підозрюваної у вчиненні злочину, обов'язково складається протокол, в якому, крім відомостей, передбачених статтею 104 цього Кодексу, зазначається серед іншого місце, дата і точний час (година і хвилини) затримання відповідно до положень статті 209 цього Кодексу.

У цьому протоколі не зазначено обов'язкової інформації щодо обставин затримання, визначеної частиною 5 статті 208 КПК України.

Не вказано слідчим у протоколі й часу складання такого документа, що є обов'язковою умовою згідно з вимогами статті 104 КПК України.

З аналізу протоколів про затримання Бобровника Г.Р. від 28.10.2022, Ровенчука В.Ф. від 22.12.2022, Козенюка М.В. від 09.11.2022, Попчука А.В. від 03.11.2022, Макарова М.В. від 07.02.2023, які склались слідчими цього відділу поліції, встановлено аналогічні порушення щодо проведення затримань без належного виконання вимог частини 5 статті 208, статті 209 КПК України.

Згідно Журналу інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги відділенням поліції повідомлено систему безоплатної вторинної правової допомоги про затримання Мельника Валерія Олександровича 02.10 год. 01.08.2022.

Відповідно до пункту 7 Порядку інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги про випадки затримання, адміністративного арешту або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.12.2011 № 1363, протягом години з моменту реєстрації повідомлення суб'єкта подання інформації про затримання особи, уповноважена службова особа регіонального центру в установленому порядку призначає адвоката шляхом видачі доручення для надання такій особі безоплатної вторинної правової допомоги, копія якого із зазначенням реєстраційного номера повідомлення за допомогою факсимільного зв'язку, електронної пошти або через систему передається суб'єкту подання інформації та реєструється ним.

У ході проведення звірки з системою безоплатної вторинної правової допомоги (після проведення відвідування) встановлено, що у порушення вимог вищезазначеного Порядку Регіональним центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги видано доручення для здійснення захисту Мельника В.О. № 017-170000277 о 07.40 год 01.10.2022 та внаслідок цих дій адвокат Максимчук В.М. прибув до затриманого лише о 08.00 год. того ж дня.

Водночас в Журналі інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги затриманим відділу поліції, в графі “Дата і час прибуття адвоката” внесена неправдива інформація, що адвокат прибув до відділення поліції о 02.30 год 01.08.2022.

Відповідно до вимог пунктів 17, 18 розділу VII Інструкції з метою забезпечення права затриманого на конфіденційне побачення із захисником у відділах поліції обладнується відповідна кімната для конфіденційного побачення. Зустріч затриманого та його захисника в кімнаті для конфіденційного побачення має відбуватися під візуальним контролем уповноваженої службової особи, але в умовах, що виключають можливість передачі будь-яких сторонніх предметів, прослуховування чи підслуховування, з метою забезпечення законності під час проведення такої зустрічі та заходів безпеки. Однак у відділенні поліції кімната для конфіденційного побачення затриманого із захисником відсутня, що також не відповідає вимогам Додатка 2 до Інструкції, яким встановлено перелік приміщень і устаткування чергової служби (підрозділу) поліції.

Доступність приміщення відділення поліції для осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення не у повній мірі забезпечена відповідно до вимог законодавства щодо безбар’єрного простору (ДБН В.2.2-40:2018 "Будинки і споруди. Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення" (далі – ДБН).

Так, входні двері центрального входу містять металеві пороги. Окрім того, не забезпечено доступ до санітарного вузла осіб з інвалідністю, які пересуваються на кріслах колісних.

Відповідно до вимог розділу 8 ДБН доступне середовище повинно бути забезпечене засобами безпеки, орієнтування, отримання інформації, у тому числі для осіб із порушеннями зору. В порушення вимог ДБН приміщення органу поліції не обладнано такими засобами для осіб із порушенням зору. На вході до будівлі відсутні таблички шрифтом Брайля, в самих приміщеннях відсутня візуальна інформація щодо шляхів руху та розташування приміщень/кабінетів відділення поліції, в т. ч. кімнати приймання громадян, санітарних приміщень, повністю відсутні тактильні елементи доступності, що створює потенційну небезпеку та є порушенням прав осіб з порушенням зору.

Під час відвідування встановлено, що відповідно до Інструкції у відділенні поліції обладнано три кімнати для затриманих.

Зазначені кімнати відповідають усім вимогам щодо площі та наповнення устаткуванням.

Однак, пунктом 8 Інструкції визначено, що особи, які утримуються в кімнатах для затриманих (далі - КЗ) понад три години, забезпечуються триразовим харчуванням відповідно до Норм харчування осіб, які тримаються в установах виконання покарань, слідчих ізоляторах Державної кримінально-виконавчої служби, ізоляторах тимчасового тримання, приймальниках-розподільниках та інших приймальниках

Національної поліції, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 16 червня 1992 року № 336, та питною водою.

Під час відвідування встановлено, попри те, що КЗ є функціонуючою, тримання затриманих понад 3 години у таких кімнатах є незаконним внаслідок відсутності можливості забезпечити їх харчуванням. З пояснень керівництва відділення поліції, відповідні закупівлі здійснює ГУ НП у Рівненській області та у них відсутня інформація щодо їх проведення станом на день проведення відвідування.

У відділенні поліції наявне приміщення “Кімната для проведення слідчих дій”, яке не використовується, оскільки в ньому не встановлено відповідної техніки для проведення слідчих дій. Однак, зважаючи на численні записи в Журналі щодо перебування доставлених та запрошених осіб у відділі поліції з метою «допит», дана ситуація потребує з’ясування та забезпечення функціонування кімнати відповідно до вимог Інструкції.

На підставі викладеного, з метою усунення виявлених порушень прав і свобод людини і громадянина, обумовлених діями або бездіяльністю працівників відділу поліції, а також беручи до уваги те, що:

згідно з пунктом 2 частини 1 статті 22 Закону України “Про Національну поліцію” України керівник поліції контролює виконання поліцією Конституції та законів України,

керуючись статтею 101 Конституції України, статтями 13, 15, 16, 22 Закону України “Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини”,

ВИМАГАЮ:

1. Розглянути подання та вжити заходів, спрямованих на усунення виявлених порушень, зокрема щодо:

1.1. Забезпечення належної фіксації перебування громадян в органах поліції, правильне ведення службової документації;

1.2. Забезпечення обладнання кімнати для конфіденційного побачення затриманого із захисником та кімнати для проведення слідчих дій;

1.3. Організації підготовки та підвищення кваліфікації працівників поліції, які згідно із своїми службовими обов’язками зобов’язані володіти знаннями і практичними навичками надання домедичної допомоги та з питань поводження із затриманими, які потребують антиретровірусної терапії;

1.4. Забезпечення доступності приміщень відділів поліції для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення відповідно до вимог ДБН В.2.2-40:2018 “Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення”.

2. Вжити заходів щодо притягнення винних осіб до встановленої законодавством відповідальності.

3. Про результати розгляду подання та вжиті заходи у місячний строк повідомити Уповноваженого.

Звертаю увагу, що відмова органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об’єднань громадян, підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності, їх посадових і службових осіб від співпраці, а також умисне приховування або надання неправдивих даних, будь-яке незаконне втручання в

діяльність Уповноваженого з метою протидії передбачають відповідальність згідно з чинним законодавством.

Додаток: звіт за результатами відвідування відділення поліції № 3 Рівненського районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Рівненській області на 12 арк.

Уповноважений

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

Українець Тетяна 097 452 99 23